БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР НЭГЭДЭГТЫ!

ДЕКАБРЬ
27
среда
1939 он
№ 297 (2997)
Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭИ

УКАЗ

Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Узбекскэ Советскэ Социалистическэ республи-кын тогтоһоор 15 жэлые тэмдэглэжэ ба хүдөө ажа-хын, илангаяа хүбэн ажалые хүгжөөлгэдэ онсо амжал-тануудые туйлаһанайнь түлөө Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

1939 оной декабрин 23.
Москва, Кремль.

УЗБЕКСКЭ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ УЗБЕКСКЭ ССР-эйСОВНАРКОМДО УЗБЕКИСТАНАЙ КОММУНИСТИ-ЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

ССР Союзай Арадай Комис-сарнарай Совет баБүхэсоюзна Ком-мунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитет бол-бол Узбекскэ ССР-эй тогтоһонһоо хойшо арбантабанжэлэйнь ойтой ашарамдуулан, Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикын хүдэлмэришэдые, колхознигуудые ба интеллигенциие амаршална.

Царска ба помещигүүдэй—ка-питалистическэ засагай, нютагай национальна буржуазиин, бай-нуудай, духовенствын хүшэр хүндэ эксплоатациһаа ба националь-на дарлалтаһаа, большевистскэ партиин хүтэлбэреэр сүлөөлэг-дэһэн узбекскэ арад болбол сэсэг-лэн һалбаржа байгаа социалисти-ческэ республикые байгуулаа.

Энэ республикын тогтоһонһоо хойшо үнгэрһэн арбантабанжэл соо, Советскэ Узбекистанай хүдэл-мэришэд, колхознигууд ба интел-лигенци болбол бүхы советскэ арадай ахадүүгэй туһаламжын ашаар, социалистическэ байгуул-гын али бүхы һалбаринуудта ехэ-үүд амжалтануудые туйлаа.

Нүхэр Сталинай нэрэмжэтэ, Ташкентдэхи текстильнэ комбинат, хүдөөажахые машинабайгуулгын, Ворошиловай нэрэмжэтэ завод гэхэ мэргын тон шухала индустриаль-на предприятинууд байгуулагдаа; Чирчикскэ промышленно тон томо комбинат баригдажа байна.

Советскэ Узбекистан болбол СССР соо хүбэн үйлэдбэрилгын гол базань байна. Хүдөө ажахын коллективизацилгын, механиза-цилгын результатдта, ирригацион-но барилгын результатдта, хүбэн—улаһа суглуулга ба тэрэнние үйлэдбэрилгэ болбол Узбекистанда 1934 онойхитой жэшэбэл хоёрһоо дээшэ ехэ болоо.

Правительствын туһаламжаар, колхознигуудай хүсэөр дүшэн табан хоногой торшо соо, 270 километр утатай Ферганска ехэ каналые энэ жэлдэ байгуулга хадаа Советскэ Узбекистанай тон томо илалтань болоно. Энэ канал болбол ургасын саашанхи дэбжэл-тые ба Узбекистанай колхозни-гуудай шангашадалта байдалые хангана.

Советскэ засагай жэлнүүд соо, узбекскэ арадай материальна ажана байдалынь дээшэлээ, тэдэнэй культура байгуулагдаһан ба һалбаран сэсэглэжэ байна, Узбекис-танай эхэнэрнүүд болбол дором-жолгын ба богоолшолгын байдал-һаа, крепостническэ үлэгдэлһээ сүлөөлэгдөө, Узбекистанай советс-кэ интеллигенциин олонтоото кадрнууд ургаа. Узбекскэ арадые байнуудай ба капиталистнуудай эксплоатациин ярмодо дахин тэхэ-рюулхые һэдэһэн, эхэ ороной изменнигүүд—буржуазна нацио-налистнууд ба империализмын троцкистско- бухаринска агент-нуудые үйбутасохижо, советскэ Узбекистанай хүдэлмэришэд, кол-хознигууд ба интеллигенци болбол Коммунистическэ партиин хүтэл-бэреэр, эдэ амжалтануудые туйлаа.

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-эйн Центральна Комитет болбол узбекскэ арад хадаа Советскэ Союзай бүхы арадуудтай ахадүүгэй ханибари-саае бүхэжүүлэн, Узбекскэ ССР-эй ба бүхы Советскэ Союзай хүсэша-далые хойшодоошье амжалтатай-гаар бүхэжүүлхэ гэжэ найдана.

ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕТ. БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИС-ТИЧЕСКЭ (большевигүүдэй) ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

НҮХЭР СТАЛИНДА

Хүндэтэ, түрэл Иосиф Виссарионович!

Грузиин большевигүүдэй Коммунистическэ партиин Цент-ральна Комитет болбол Танай жаран наһанай үдэртэ, Маркс—Энгельс—Ленинэй хэрэгүүдые гениальна үргэлжэлүүлэгшэ, ВКП(б)-эйн ба бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь, Танда, дүлэтэ баярай амаршалга хүргэнэ.

Та, 40 гаран жэлэй саад тээ, Грузиин ба Кавказай больше-вистскэ организацинуудай үндэһэ һуурине табиһан байнат. Револю-ционно хүдэлөөнэй эхиндэ, про-летарска революциин хүсэнүүдые Ленинэй туг доро суглуулһан ба царизмые штурмэдэлгэдэ тэдэ-нние хүтэлһэн байнат.

Та, Ленинтэй гар-гарһаа барил-сан ябажа, манай ороной арадуу-дые Агууехэ Октябрьска Социа-листическэ революциин илалтада асарһан байнат.

Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүл-жэ, марксизм-ленинизмын рево-люционно наукые хүгжөөжэ, Та, нүхэр Сталин, социализмын бүхэ-дэлхэйн-историческа илалтануу-дые эмхидхэнэт, тэрээндэ зориг-жуулнат.

Танай ажабайдалай бүхы исто-ри—энэ хадаа большевигүүдэй партиин тэмэсэлэй ба илалта-нуудай истори мүн.

Танай нэрэ хадаа боевой туг мүн, тэрээн доро мандагша Сове-дүүдэй агууехэ ороной арадууд болбол коммунизмын толотомо орой тээшэ бата этигэлтэйгээр оложо ябана.

Парти ба СССР-эй арадууд, бүхы дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөн хадаа Танай 60 наһые тэмдэглэжэ байһан хүхюун, гайхамшаг үдэртэ, Грузиин КП(б)-эйн ЦК болбол агууехэ Сталинай түрэһэн ороной большевигүүд хадаа танай ямаршье даабарине дүүргэхын түлөө, Ленин—Сталинай бүхэдэлхэйн-историческа хэрэгэй торжествогой түлөө тэмэсэгшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ хэзээ бүхэн-дэ байхабди гэжэ Танине найдуулана.

Илаһан социализмын ороной бүхы арадуудтал адаляар, бага ехэ илгадгүй—бүхы грузиин арад болбол Танай 60 наһанай үдэртэ, манай түрэл Сталин, Тан-да халуун инаглалай, баясхалан ба эсэстээ хүртэр преданностиин мэдэрэлээр хандана.

Социалистическэ Грузиин хүдэлмэ-ришэд, колхознигууд ба интел-лигенци болбол бүхы дэлхэйн ажал-шадта зол жаргал болон, комму-низмын дайсадта һүртэ аюул бо-лон, үни удаан мэндэ һуухые ба элүүр энхые, хүндэтэ хани нүхэр ба багша, Танда хүсэнэ.

Ленин—Сталинай парти ба тэрэ-нэй боевой штаб—ВКП(б)-эйн ЦК мандаг!

Социализмын ороной гениальна кормчий, бүхэ дэлхэйн ажалшадай сэсэнмэргэн вождь, манай түрэл Иосиф Виссарионович Сталин мандаг!

Грузиин КП(б)-эйн ЦК.

ТЕРОКИ.

Финляндиин арадай правительствын толгой

Нүхэр Отто Куусинендэ

Амаршалгынтнай түлөө баясхалан хүргэнэб. Финскэ арадай даралагшадые ба Маннергеймы-Таннерай шайкые түргэнөөр бэ хүсэд илахыень финскэ арадта ба Финляндиин арадай правительство-до хүсэнэб.

И. Сталин.

УЛАН-БАТОР.

Монгол арадай республикын толгой

Чойбалсанда

Амаршалгынтнай түлөө баясхалан хүргэнэб МНР ба СССР-эй хоорондын ханибарисаагай бүхэжэхые ба танай эхэ ороной һалбаран бадарахые хүсэнэб.

И. Сталин.

ЧУНЦИН.

Китай гүрэнэй ба китадай национальна армиин толгой

Господин Чан Хай-Шидэ

Амаршалгынтнай түлөө баясхалан хүргэнэб. Китадай дайсадые хүсэд илахытнай хүсэнэб.

И. Сталин

БЕРЛИН.

Германска гүрэнэй толгой

Господин Адольф Гитлертэ

Амаршалгынтнай түлөө минии хүндэлэлые ба Советскэ Союзай арадууд тушаа танай һайн хүсэлэй түлөө баясхаланиие хүлеэн абхытнай гуйнаб.

И. Сталин.

БЕРЛИН.

Германиин гадаада хэрэгүүдэй министр

Господин Иоахим Фон-Риббентропта

Амаршалгынтнай түлөө танда, господин министр, баясхалан хүргэнэб. Германиин ба Советскэ Союзай арадуудай, шуһаар бүхэлэгдэһэн, ханибарисаань удаан саг соо батабэхи байха бүхы үндэһэ һууритай байна.

И. Сталин.

БРАТИСЛАВ.

Словакиин президент

Господин Тисодо

Советскэ Союз тушаа танай халуун мэдэрэлэй түлөө танда, господин президент, баясхалан хүргэнэб.

И. Сталин.

АНКАРА.

Турциин гадаада хэрэгүүдэй министр

Господин Сараджоглуда

Танай амаршалгын түлөө, господин министр, танда, баясха-лан хүргэнэб.

И. Сталин.

Таллин.

Господин Ю. Лайдонертэ,
Господин Ю. Улуотсдо.
Господин А. Пийптэ

Танай амаршалгын түлөө, господанар, таанарта баясхалан хүргэнэб. Эстонско республика ба Советскэ Союзай хоорондын ханибарисаагай бүхэжэхые ба танай эхэ ороной һалбаран бадарахые хүсэнэб.

И. Сталин.

РИГА.

Латвиин гадаада хэрэгүүдэй министр

Господин Мунтерсдэ

Амаршалгынтнай түлөө танда баясхалан хүргэнэб. Латвий-ска республика ба Советскэ Союзай хоорондын ханибарисаагай бүхэжэхые ба танай эхэ ороной һалбаран бадарахые хүсэнэб.

И. Сталин.

БҮХЭДЭЛХЭЙН ДАРЛАГДАНГИ ХҮНТҮРЭЛТЭНЭЙ АГУУЕХЭ БАГША БА ВОЖДЬ

Иосиф Виссарионович Сталинда

Жаранаһа гүйсэһэнэйтнай үдэр-тэ, Танине, манай түрэл ба инаг багша нүхэр Сталин, халуунаар амаршалан, Монголой ажалша арадай зүгһөө дүлэтэреволюционно баярые хүргэнэб.

МНР-эйн зависимобэшэ байда-лые бэхижүүлэжэ, өөрынгөө ажа-хын, культурые дэбжээхын ба хүгжүүлхын, тэрэшэлэн дотоодо ба гадаада дайсадые бутасохихын хэрэгтэ тон ехэ амжалтануудые, Танай һуларашагүй анхаралай ашаар туйлаһан, манай монгол арад болбол бүхы түрүү прогрес-сивнэ хүнтүрэлтэнтэй хамта, Та-най жаранжэлэй гайхамшаг үдэ-рые тэмдэглэнэ.

Монгол арад тухай Танай саг үргэлжын анхарал болбол тэрэ-нние, манай ороной саашанхи революционно хүгжэлтын замаар шэнэ илалтануудта зоригжуулана ба далитуулана.

Бүхэдэлхэйн дарлагданги хүн-түрэлтэнэй эшэ туһада ба хүхюун байдалай тула үшөө олон жэлэй үрэгэ хүдэлмэрине, нүхэр Сталин, Танда, Монгол арадай зүгһөө хүсэнэб.

Ажалша арадые агууехээр баярлуулан, түрүү хүнтүрэлтэнэй дайсадые һүрдүүлэн, олон олон жэлнүүдтэ ажаһуу, манда!

Чойбалсан.

НҮХЭР СТАЛИНДА, ГАДААДА ГҮРЭНҮҮДЭЙ ДЕЯТЕЛЬНҮҮДЭЙ АМАРШАЛГАНУУД

* * *

Господин Иосиф Сталинда

Москва.

Жаранжэл гүйсэһэн үдэртөө, минии эгээ халуун амаршалгые хүлеэн абахытнай гуйнаб. Өөрын-гөө тон эрхим хүсэлэнгүүдые энээнтэй холбоноб, Танай элүүр энхэ ябахытнай, тэрэшэлэн хани-барисаата Советскэ Союзай арадуудта ерээдүйн хүхюун жаргалые хүсэнэб.

Адольф Гитлер.

Господин Иосиф Сталинда

Москва.

Хоёр агууехэарадуудай харилсаа-нуудта шиидхэхы эрьелтын эхиие табиһан ба тэрээгээрээ, тэ-дэнэй хоорондо үни удаан сагай ханибарисаагай тулада үндэһэ һуурине байгуулаһан, Кремльдэхи историческа часуудые дурсажа, Танай жаран жэлэй үдэртэ, ми-нии эгээ халуун амаршалгануу-дые хүлеэн абахытнай гуйнаб.

Гадаада хэрэгүүдэй министр Иоахим Фон-Риббентроп.

Нүхэр Сталинда

Москва, Кремль.

Сагаангвардейско алууршадай ба дайнай гадаадын империалис-тическэ провокаторнуудай хүлэ-һэншэдэй дарлалтаһаа өөһэдынгөө оронине сүлөөлхын түлөө, Фин-ляндска зависимобэшэ демокра-тическа Республикын илалтын түлөө, Улаан Армитай гар гараа барисалдан тэмэсэжэ байгаа Финляндска ажалша арадай зүг-һөө, Финляндиин Арадай правительство болбол Иосиф Виссарионович Сталинай түрэһэн-һөө хойшо жаран жэлэй үдэртэ, финляндска арадай агууехэ хани нүхэр—Сталинда, өөрынгөө тон гүнзэгы хүндэлэлые хүргэнэ, Тэрэнэй нэрэ болбол Советскэ Союзай ба Финляндиин арадуудай, тэрэшэлэн дэлхэйн арадуудай ханибарисаа ба ахадүүгэй символ болон хододоо мандаха.

Финляндиин Арадай правительст-вын зүгһөө—**Отто Куусинен.**

1939 оной декабрин 21, Москва.

Каунасһаа.

Господин Иосиф Виссарионович Сталинда

Танай жаранжэлэй ойн һайн-үдэртэ, Танай, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, манай үнэн зүрхэ-нэй амаршалгануудые, өөрын-танай ажабайдалда, тэрэшэлэн Литовско республикатай ханиба-рисаата Советскэ Союзда ба тэ-рэнэй арадуудта ажана амагалан байдалай ба ханихүршын эгээ эрхим хүсэлэн үүдые абхыетнай гуйха золтой байнаб.

Урбшис—Литвын мининдел.

Ригэһээ.

Иосиф Виссарионович Сталинда

Москва.

Өөһэдынгөө вождиин жаранжэ-лые Советскэ Союзай арадуудай тэмдэглэжэ байгаа үдэртэ, өөрынгөө халуун хүндэлэлэй мэдэрэлые үзүүлэн, агууехэ гүрэ-нэйгөө ашатуһада саашанхи үрэ-тэ ажал-ябуулгынтнай тула эрхим хүсэлэнгүүдээ Танда мэдүүлхымни зүбшөөрыт.

Мунтерс.

Таллинһаа.

Господин Иосиф Виссарионович Сталинда

Москва, Кремль.

Танай түрэһэнһөө хойшо жаранжэлэй үдэртэ.бидэнэр болбол, ССР Союзай арадуудай эшэ туһада ба Эстонско республикатай ханиб р саае бэхижүүлэгшэ, үни удаан са соо ир дүтиные ажал-ябуулга хэхытнай хүсэһэн ... халуун амаршалгануудые ба эрхим хүсэлэнгүүдые бахметнай гуйнабди

Ю. Лайдонер,
Ю. Улуотс, А. Пиип.

Нютагууддахи Соведvvдэй hунгалтанууд дээрэ коммунистнууд ба партийнабэшэнvvдэй Сталинска блок шэнэ илалтануудые туйлаа!

ЛЕНИН—СТАЛИНАЙ ПАРТИИН ТVЛӨӨ ГОЛОСОВАЛАБАБДИ

Бидэнэр болбол коммунистнууд ба партийнабэшэнүүдэй сталинска блогой түлөө—эхэ оронойгоо эрхим хүбүүд ба басагадай түлөө голосовалаабди.

Хүдэлмэришэн - Таряашанай алдарта Улаан Армиин зэргэдэ алба хэжэ, социализмын ороной гражданунудай хүндэтэ ба нангин уялгые дүүргэжэ байнабди.

Царска армиин солдадууд, гүрэнэй управлениин органуудта hунгаха ба hунгагдаха эрхэгүйhөө гадна, суглаандашье ороха эрхэгүй байhань хэн бүхэндэ эли. Капиталистическэ гүрэнүүдтэ мүнөөшье тиимэ байна.

Соведүүдэй оронойолото Улаан Армиин боецууд—СССР-эй бүхы гражданунудтай тон адали эрхэтэй. Хүдэлмэришэн ба улаанармеец, колхозник ба интеллигент—бүгэдэ адали эрхэтэй—тэдэнэр hунгахашье, hунгагдахашье эрхэтэй.

Ңунгагшад хадаа hунгалтынүдэрые ехэ бэлэдхэлтэйгээр, баяртай хүхюунээр угтаба. Ңунгуулиин участок hайханаар шэмэгдэнхэй...

Үглөөнэй 6 часта, голосованиин эхилэлгэ соносхогдобо. Сталинска блогой кандидадуудай түлөө хамагай түрүүн, старша лейтенант нүхэр Пташкин голосовалаа. Энэ хадаа урдань үгытэй хүнэй хүбүүн. Армида ерэхэhээ урид колхозник байгаа. Мүнөө, нүхэр Пташкин болбол Ленинско-Сталинска партиин член, боевой командир. Тэрэнэй удаань, старша политрук Кольченко ба бусад олон улаанармейцүүд голосовалаба. Эдэнэр—сталинска эпохын хүнүүд, коммунистнууд ба партийнабэшэнүүд, манай социалистическэ эхэ оронойүнэн, преданнэ хүнүүд.

Тэдэнэй дунда—улаанармейцүүд, командирнууд, политхүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй боевой ханинууд олон.

Старша лейтенант Черковский.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын Горсоведэй депутат нүхэр Алексей Алексеевич Дуринов—hунгуулиин № 21 округhоо hунгагдаба

(Пестеревэй фото).

Историческа час

Хори. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрдэхи социалистическэ культурын байшан угаа гоёор—лозунгнуудаар, hунгалтада зорюулагдаhан плакадуудаар шэмэгдэнхэй. Эндэ. hунгуулиин №1 участогай байра юм. Декабриин 24-ниие—историческа үдэрые—эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Амаралтын комната соонь шатар, дам, газета, журнал, биллиард ба патефон г.м. дэлгээн табигданхай.

Декабриин 24-нэй үглөөнэй 3 час... hунгуулиин участогай, амаралтын комната дотор—хүхюу сарюун хүгшэд, олон hуунад. Уридын уйдхарта саг тухай, мүнөө үеын зол жаргалта саг тухай хөөрэлдэнэд. Омог хүхюун залуушууд хадаа эхэ ороноо, аба Сталинаа магтаhан гоё hайхан дуунуудые дуулалдана. 6 час. Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол hунгагшадта хандана:«Хүндэтэ hунгагшад! Историческа час—6 час болобо. Эрхим хүбүүд, басагадайгаа түлөө голосуудаа үгэжэ, Ленин—Сталинай партиие, агуухэ Сталинаа тойрон нягтаар жагсанхай байhанаа бүхы дэлхэйн урда үшөө дахин харуулхамнай гээшэ, hунгалта эхилээ»—гэжэ соносхобо.

Ңунгагшад болбол арадай солото хүбүүд ба басагадайгаа түлөө голосуудаа үгэжэ, сталинска блогой илалтые үшөө нэгэ харуулба.

Жамсуев.

СТАЛИНАЙ ТVЛӨӨ...

Яруна. (Телефоноор абтаба). Ңунгуулиин Укырскэ №18 участогай hунгагшад hунгалтые үнэхөөр эмхитэйгээр үнгэргэбэ. Декабриин 23-ай үдэшэ, тус участогай hунгагшадай митинг болоhон байгаа. Митинг дээрэ, 63 наhатай колхозник, нүхэр Минеев үгэ хэлэхэдээ, үглөө үглөөгүүр, хамагhаа түрүүн участогтаа ошожо, Эхэ оронйоо, партиин хэрэгтэ преданнэ, түрүү, солото хүнүүдэй түлөө, багша Сталинайгаа түлөө голосовалхаб, — гэжэ мэдүүлhэн байна.

Нүхэр Минеев болбол бүхы hунгагшадhаа түрүүн голосовалба. Бюллетенээ урна оруу табяад байхадаа, гражданска агуухэ,—эрхээ, уялгаяа бэелүүлбэб. Энэ эрхэм—партиин ба Сталинай үгэhэн эрхэ мүн. Сталинска эпоходо түрэhэндөө омогорхоноб. Манай hунгагдамалнууд хадаа найдабаримнай алдар солоор дүүргэхэ!—гэжэ хэлэбэ.

АРДАЛОВ.

Мартагдашагүй vдэр

Декабриин 24-нэй үглөөгүүр эртэ. Газаа хүйтэн байгаа. Электрическэ лампануудаар гэрэлтэн байгаа городой улицануудай тратуарнууд дээгүүр хүнүүд иишэ тиишээ яаралтай бушуу ябанад.

Ңунгуулиин 5-дахи участок. 6 часай урда тээхэнэ hунгагшад олоороо сугларшаhан байба. Ягаа-улаахан бүдөөр хушагдаhан ута гонзогор столнууд дээрэ, элдэб янзын журналнууд, газедүүд ба книгэнүүд байна. Залай ханануудтань, сэсэгүүдээр шэмэгдэhэн, вождьнуудай портредүүд, гоё hайхан зурагууд.

Зал соо ерэhэн hунгагшад, бултаараа хүхюун ба баяртайнууд.

Ңунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Петр Васильевич Герасимов болбол голосовалга эхилэбэ гэжэ соносхоно.

Ңунгагшад, бүгэдээрээ, hунгуулиин комисси тээшэ ошожо бюллетеньнүүдые абаад, сэбэр hаруулхан таhалгануудта ороно. Сэсэгүүдээр шэмэгдэhэн урнаруу, бюллетеньнүүд табигдана.

Баяраар дүүрэн hунгагшадай зүрхэндэ бүри ехэ баяр дахин дахин орьёлоно. Ленин—Сталинай партида,арадуудай агуухэ вождь нүхэр Сталинда, советскэ хүнүүдэй хизааргүйгөөр преданнэ байhаниинь харагдана.

Түмэр замай транспорт дээрэ хүдэлмэрилдэг, 57 наhатай Егор Евдокимович Поляков, голосовалhанайгаа hүүлдэ иигэжэ хөөрэнэ: —Хүхюун сэнгэлиг ажаhуухада hайхан байна даа. Иимэ демократическа hунгалтанууд болбол гансахан лэ советскэ орондо үнгэргэгдэнэ. Би, энэ үдэрые наhан соогоошье мартахагүйб.

Анхандаа партизан ябаhан, мүнөө НКВД-дэ хүдэлмэрилдэг, 54 наhатай Василий Федорович Карих урнада ерэнэ. Тэрэнэй сэжэн дээрэнь Улаан одоной орден яларана.

Хүхюун сэнгэлиг нюурнуудтай хүнүүд, hунгуулиин урна тээшэ хойно-хойноhоо ошонод. Эдэнэр болбол өөhэдынгөө хүсэн түгэс ба илагдашагүй эхэ оронойтүлөө ба хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө тэмэсэлдэ хатуужаhан, коммунистическэ партиин түлөө голосовалаа.

ДАБА ДАМБАЕВ

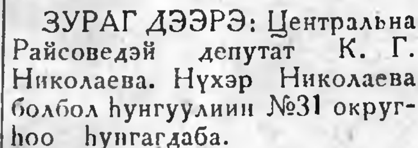

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Центральна Райсоведэй депутат К. Г. Николаева. Нүхэр Николаева болбол hунгуулиин №31 округhоо hунгагдаба.

(Пестеревэй фото).

Зуу наhатын баяр

Үглөөнэй 8 часай үе... Улан-Удын Железнодорожно районд охи hунгуулиин №28 участогай гэртэ, буурал сагаан толгойтой үбгэнэй орожо ерэхэдэнь,участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Бессонов болбол «нүхэр Кисляков ерэбэ, бэлэдхэгты»—гэжэ, бюллетень үгэгшэдтөө хэлэнэ.

Кисляков үбгэн бюллетенээ абаад, сарюун хүхюунээр алхалажа, кабина тээшэ ошоно. Уданшьгүй, бюллетенүүдээ урна соо табяад, өөрынгөө гражданска уялгые хүндэтэйгөөр дүүргэн, баяртайгаар энеэбхилэн бусаба.

* * *

Би, мүнөө зуу наhа хүрэхэёө байнаб. Урданай сагай байдалые бодоходо, hонор бэшээр, зүүдэн шэнги hанагдадаг. 25 жэл соо помещигэй зарса ябаhан, хуушанай солдадай хүбүүн hэм.

Урдань «hунгалтын» болоходонь, ямар нэгэн прыстав гү, али справник ерэжэ, тиимэ хүн старшина, староста болобо—гэжэ суглаhан зондо соносходог байгаа. «hунгагдамалнуудынь» помещигүүд—баяшууд байдаг hэн.

1937 38 онуудта—СССР-эй, союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ hунгаа hэм. Мүнөө, нютагайгаа Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай түлөө—коммунистнууд ба партийнабэшэнүүдэй Сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовалааб.

Иимэ hайхан. зол жаргалта Сталинска эпоходо, хүн зоной хүсэл зоригонь баярай одоор туяатуулагдан, бэелүүлэгдэнэ.

Т. М. КИСЛЯКОВ—
98 наhатай hунг агша.

Ц. Дамбиев

БАЯРАЙ ДУУН

Маяагтама hайхан, Кремлиин дүлэтэ одон
Москваhаа туяатаад, дэлхэй дүүрэн сасарна.
Олон миллион советскэ арадай аялган,
Ороноо дүүрэн, омог шангаар сууряатана.

Соотой дорюун, солбон эдир үеынгээ,
Сэнгэлиг арюухан, сэсэг набшаар hалбархада,
Хонгёо сольгёо гоёхон шэнэ дуунуудаа
Ханхинаса дуулаха дурам ехээр хүрэнэл.

Агуу гайхамшаг арба-нэгэн ахадүүнэр,
Алдар солоор долгилон байнал баяраар,
Дэлхэйн ажалшадай эсэгэ,—Сталин тухайгаа
Дорюун омогоор, дуулан байнал бардамаар.

Элбэг дэлбэг, баян зузаан оронойм,
Энхэ мүнхэ, hайхан сэсэрлиг дайдада,
Хабатай хүхюун, хаба шадалаа харуулан,
Халуун эршээр, ажаллан байдаг лэ арадуудни.

Набша намаа парата, түрэл Бурядтам,
Намжаа сэсэг, үргэн уужам нютагтам,
Баян байдалай баяр жаргал бадарнал,
Баясхаланта арадай hүртэ хүсэн жагсанал.

Жабхаланта хүхюун, Сталинска hайхан эпоходоо,
Залуу наhанайм зориг хүсэн эршэднэ.
Шэнэнүүд илалтануудта арадаа уряалан дуулагша,
Шүлэг дуунайм аялган бүрин шангадна.

Хүхэ номин Байгал шэнги мүнхэдөө
Хэдэн олон мянгаад түүхэтэ жэлнүүдтэ,
Хэтын жаргалые коммунизмын гэрэлээр толотуулан,
Хододоо мандаха лэ, Сталин агуу вождимнай!

Vбэлэй каникулые эмхитэйгээр vнгэргэхэ

1939-40 онуудай hуралсалай жэлэй түрүүшын хахад декабриин 30-да дүүрэхэнь. Ңуралсалай түрүүшын хахад жэлдэ. hурагшад болбол тон ехэ оролдосотойгоор hуралсаа. Зарим hургуулинууд (№40. 6,4 ба бусад) болбол 90 процентhээ дээшэ успеваемостьтай байна. №3 hургуулиин 10-дахи класс, №4 hургуулиин 4-дэхи класс ба бусад hургуулинуудай олон классууд болбол hуралсалай түрүүшын хахад жэлые 100 проц. успеваемостьтайгаар дүүргэхын түлөө тэмэсэжэ байнад.

Городой hургуулинуудай hурагшад болбол үбэлэй каникулые эмхитэйгээр үнгэргэхые бэлэдхэнэ. Бүхы hургуулинуудта шэнэ жэлэй ёлка түхеөрэгдэнэ, олонхи классуудай комнатануудтань выставкэнүүд ба бусад эмхидхэгдэхэ байна.

Кино-театрнуудта хүүгэдэй кинофильмнүүд үдэр бүхэндэ демонстрацилагдаха. Январиин 7-до, ород драмын театр соо, 8-10 классуудай hурагшадай костюмированно маскарадна вечер үнгэргэгдэхэ. Пионернүүдэй байшан болбол каникулда ехэхэн бэлэдхэл ябуулна. Гансахан шэнэ жэлэй ёлкын вечернүүдтэ 4000 үлүүтэй hурагшадые хабаадуулха байна.

Мүнөө үбэлэй каникулые hурагшад болбол ехэнхидээ, газаа сэбэр агаарта ябажа үнгэргэхэ. Бүхы hургуулинуудта, hурагшадай hолжорхо саhан хадахануул хэгдэбэ. Удэ гол дээрэ центральна каток түхеөрэгдэжэ байна. Эндэ, элдэб соревнованинууд үнгэргэгдэнэ.

Январиин 3-да дунда ба хүсэдбэшэ дунда hургуулинуудай старша классудай hурагшадай военизированнэ поход эмхидхэгдэхэ. Ңурагшад болбол походто 3 километр дистанцида ябаха юм. Январиин 6, 7, 8-ай үдэрнүүдтэ граната шэдэлгэ болохо. Гадна, январиин 1, 10, 11 ба 12-ой үдэрнүүдтэ hургуулинуудай командануud болбол буудалгын соревнованида хабаадаха.

Ңургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхэн, педсоведүүд бүхэн хадаа hурагшадта hайнаар эмхидхэгдэhэн ба хүхюун сэнгэлиг амаралта болбол hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ үшөө үндэр результадуудые туйлаха арга олгохо байhыень hайтар мэдэрэжэ, hургуулинуудай hурагшадай коллективтэй хамта, үбэлэй каникулые үнгэргэлгын планиие тон ехэ анхаралтайгаар табиха ёhотой.

Дубровских.

Ёлка ба ёлкын шэмэглэлнvvд

Бурмонторг болбол. Бурлесхимсоюзhаа шэнэ жэлэй ёлкын 2000 хэhэг модые худалдан абаhан байна. Тэрээнhээ гадна, Городой магазинуудаар 400000 түхэригэй ёлкын шэмэглэлнүүд худалдагдажа байна.

Мүн, декабриин 20-hоо Улан-Удын павильон, шэлэй завод, Мяханай комбинат ба бусад газарнуудаар ёлка ба ёлкын шэмэглэлгын быставка эмхидхэгдэбэ.

КУЛЬТУРНА РЕВОЛЮЦИИН АГУУЕХЭ ИЛАЛТАНУУД

(РСФСР-тэ бэшэгмэдэхэгүйе усадхаха тухай декредэй 20 жэлдэ)

1919 оной декабриин 26-да, гражданска дайнай гол түлэг үедэ, РСФСР-эй хүнзоной дунда бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха тухай Совнаркомой декрет, В. И. Ленинэй гар табилгатайгаар толилогдоhон байгаа.

Россидо капитализмын засагые унагааhан, агуухэ Октябрьска Социалистическэ революци болбол знани ба культура тээшэ үргэн замые ажалшадта нээhэн байна.

Ажалша массанууд болбол знани хадаа сүлөөрэлгынь түлөө тэмэсэлдэ хүсэнтүгэс зэбсэг болоно гэжэ ойлгоод, тэрээн тээшэ тон хүсэтэйгөөр эрмэлзэнэ.

Нэгэ орондо социализм байгуулалгын теориие хүгжүүлхэдээ, Ленин болбол бэшэгмэдэхэгүйе усадхаха тухай, культурна революци тухай асуудалда нэгэтэ бэшэ анхаралаа хандуулаhан байна

«Бэшэгмэдэхэгүй орондо,—Ленин хэлээ hэн,—коммунистическэ общественэ байгуулжа болхогүй гэжэ таанар мэдэнэт» *). «Бэшэгмэдэхэгүй хүн болбол политикын газаа тээ байна, тэрэниие түбхын түрүүн үзэгтэ hургаха хэрэгтэй». **).

В. И. Ленин болбол Советскэ орондо хэгдэхэ культурна революциин чертануудые тодоор урид хараhан байна. Бидэнэр хадаа энэ революциие нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр бэелүүлээбди.

Нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, бүгэдэнниитын уялгата hуралсалые бэелүүлхын тула үзэгдөөгүй богонихон болзор соо материальна үсловинууд байгуулагдаhан байна.

1930 ондо, ВКП(б)-эйн XVI съезд дээрэ нүхэр Сталин иигэжэ мэдүүлээ hэн: «Бидэнэр болбол СССР-эй дылэнхи олонхи районуудта бүгэдэнниитын эхин hуралсалые эмхидхэхын тулада мүнөө бүхы шухала зүйлнүүдтэй болообди... Тиимэ дээрэhээ, бүгэдэнниитын уялгата эхин hуралсалые эмхидхэхын түлөө оролсохо ёhотой сагнай ерээ». Нүхэр Сталин тэмдэглээ hэн: «Мүнөө главнань—уялгата эхин hуралсалда шэлжэн оролго болоно. „Главна" гэжэ юундэ хэлэнэ бииб гэхэдэ, иимээр шэлжэн оролго болбол культурна революциин хэрэгтэ шиидхэхы алхам хэхэ гэhэн удхатай байна». ***)

Партиин XVI съезд болбол бүгэдэнниитын уялгата, эхин hуралсалые эмхидхэхэ тухай историческа тогтоол абаhан байна. Энэ историческа тогтоолhоо хойшонхи тэрэ богонихон болзорой торшо соо, манай орон болбол социализмын агуухэ илалтануудай үндэhэ hуури дээрэ, эхин ба дунда hургуулинуудай хүсэнтүгэс сетиие дэлгэрүүлэhэн байна. СССР-тэ бүгэдэнниитын уялгата эхин hуралсал бэелүүлэгдэбэ. Город ба деревнидэхи дунда hуралсал болбол үргэнөөр хүгжэhэн байна: городто бүгэдэнниитын долоон жэлэй hуралсал түгэсхэгдэбэ. СССР соо, эхин, хүсэдбэшэ дунда ба дунда hургуулинуудай hурагшадай тоонь 1928-29 ондо 12 миллион байhанhаа 1938-39 ондо—31517,4 мянган хүн хүртэр ургаhан байна. Царска Россиинхиhоо, дунда hургуулинуудай 8-10 классуудта 12 дахин олон багашууд hуралсана.

Ңургуулинууддахи hуралсалда багашуудые хандуулгаараа Европын эгээ түрүү оронуудые уридлаабди. Тиин, 10000 хүнзон бүридэ, эхин ба дунда hургуулинуудай хэды hурагшад хүргэхэ байнаб гэбэл: Великобританида—1449, Японидо—1679, Германида—1308, Францида—1356, Италида—1178 хүн, СССР-тэ—1849, Гурбадахи табанжэлэй эсэстэ манайда 10000 хүнзон бүридэ 2200-2300 hурагшад хүртэхэ байна.

Ехэ наhатанай дунда, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаар, манай туйлалтанууд угаа ехэ байна. Сталинска хоёр табанжэлнүүдэй торшо соо, СССР тэ бэшэгмэдэхэгүй 40 миллионhоо үлүүтэй хүнүүд hургагдаhан байна. Орон соо, бэшэгмэдэхэ хүнзоной тоонь 90 процентhээ үлүүлэнэ. Энэ талааранашье, бидэнэр болбол европейскэ олонхи оронуудые хүсэжэ урдань гараhан байнабди. Революциин hүүлдэ, национальна областьнууд ба республиканудта, бэшэгмэдэхэгүй хүнүүд тон олон байгаа hэн. Хэдэн арбаад национуудай арадуудта, хэлэбэшэг, алфавидуud, учебнигүүдые шэнээр байгуулаха, зохёохо хэрэгтэй байгаа.

Манай партиин XVIII съезд дээрэ, нүхэр Сталин болбол өөрынгөө историческа доклад соо, СССР-дэхи культурна революциин амжалтануудые иигэжэ характеризовалаа hэн: «Арадай культурна хүгжэлтэ тушаа харахада, отчетно үе болбол ёhоороол культурна революциин үе байгаа. СССР-эй национальностьнуудай хэлэнүүд дээрэ бүгэдэнниитын уялгата, эхин түрүүшын hуралсалые ажабайдалдань нэбтэрүүлгэ, бүхы шатануудай hургуулинуудай ба hурагшадай тоогой ургалта, дээдэ hургуулинуудаар гаргагдадаг специалистнуудай тоогой ургалта, шэнэ Советскэ интеллигенциие байгуулга ба бүхэжүүлгэ—энэ хадаа арадай культурна дэбжэлтын ниитэ картина болоно».

Манай орондо культурые хүгжөөлгын амжалтанууд тон ехэ, зүгөөр культурна революциин саашанхи хүгжэлтын зорилгонууд манай урда угаа ехэ байна.

«Бидэнэр болбол бүхы хүдэлмэришэд ба бүхы таряашадые культурна ба эрдэмтэй болгохые хүсэнэбди,теэд бидэнэр энээниие hанар хэхэбди». *) Вождиин энэ лозунг болбол манай орондохи культурые хүгжөөлгын хүдэлмэриин хүсэд программые манда үгэнэ Сталинска гурбадугаар Табан-жэл соо, бидэнэр болбол городто бүгэдэнниитын дунда hуралсалые бэелүүлхэ ба деревнидэ, мүн тэрэшэлэн бүхы национальна республиканудта,долоонжэлэй hуралсалые түгэсхэхэ, бүгэдэнниитын hуралсалай хүдэлмэриие үндэhөөрэнь hайжаруулха, ехэ наhатанай дунда бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгые эсэслэхэ ёhотойбди.

Манай орондо, hургуулиин наhанай бүхы үхибүүдые hургаха аргануудай байбашье, арадай гэгээрэлэй органуудай муу хүдэлмэриин результадта, hургуулиин наhанай үшөө олон хүүгэд хадаа hургуулинуудта хабаадуулагдаагүй байhан байдалтай тэсэжэ болхогүй байна.

Мүнөө үедэ, РСФСР-тэ бэшэгмэдэхэгүй ябадалаа хүсэдөөр усадхаhан 10 мянгаад колхозууд ба 1000 гаран предприятинууд бии. 1758 сельсоведүүдтэ, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалга дүүргэгдэбэ. Мүнөө бидэнэр, бүгэдээрээ бэшэгмэдэхэ хүнзонтой болоhон 35 районуудтайбди. Зүгөөр, эдэ результадууд тон хангалтагүй, ушарань социализмын орондо багабэшэгтэй гү, али бэшэгмэдэхэгүй нэгэшье хүн үлэхэ ёhогүй байна.

Мүнөө бэшэгмэдэхэгүйшүүд болбол жэжэхэн группануудаар үлээг; бэшэгмэдэхэгүйшүүдэй олонхинь—хүүгэдтэй эхэнэрнүүд, тэдэнэр болбол заримдаа элдэб шалтагаанаар hургуулида хабаадажа шададаггүй. Тэрээн дээрэhээ, тэдэниие бэшэгтэ hургалгые. жэжэ группануудаар гү, али өөhэдынгөө бэшэгмэдэхэгүйе түргээ усадхахынь тула, бэшэгмэдэхэгү ба бага мэдэхэ хүнүүдые мобилизовалажа, тэдэнэй дунда ойлгуулалтын үргэн хүдэлмэриие ябуулаха хэрэгтэй.

Манай зорилго хадаа бэшэгмэдэхэгүйе усадхахаhаа гадна, мүн бэшэг бага мэдэхэ ябадалые усадхалгада байна. Арадай гэгээрэлэй органууд болбол hуралсалай шанарай түлөөгүрэнэй контролиие шангадхаха ёhотой. Хэрбээ, хүнэй арай гэжэ уншажа ба бэшэжэ hурзад байгаа hаань. бэшэгмэдэхэгүй зониие hургалга дүүрэбэ гэжэ тооложо топшье болохогүй байна.

Городской организацинууд, профсоюзууд болбол хүнзоной бэшэгмэдэхэгүй ба багамэдэхэ ябадалые усадхалгадань деревнидэ туhалха ёhотой.

РСФСР ба бусад союзна республиканууд болбол бэшэгмэдэхэгүйе усадхалга тушаа парти ба правительствын тогтоолые хүсэдөөр бэелүүлхэ бүхы аргануудтай байна.

Орон соо, бэшэгмэдэхэгүй ба багамэдэхэ ябадалые усадхалгы дүүргэлгэ болбол арадай культурностиинь ба коммунистическэ сознательностиинь дээшэлүүлхын түлөө тэмэсэлдэ шухала үүргэнүүдэй нэгэнь болоно.

В. Азаров—РСФСР-эй гэгээрэлэй Наркомой орологшо.

*) Ленин, том XXV, хуудаhан 395.
**) Ленин, том XXVII, хуудаhан 51

***) И. Сталин, Ленинизмын асуудалнууд, 10 хэблэл, хуудаhан 3е4.

*) И. Сталин, ВКП(б)-эйн XVIII съезд дээрэ хэhэн доклад.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центре союзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-44, отв. секретаря—3-23, отд. партийной жизни — 7-55-3 зв., сельхозотдел— 2-35, отдел кадров — 5-07.

Типографиа [illegible]

Бурглавлит № 2857